

Pomemben jubilej za slovensko konjerejo

150 let pasme haflinger 1874–2024

Besedilo in foto: mag. Stanislav Bergant, ustanovni član Slovenskega združenja rejcev konj pasme haflinger

Pred 150 leti, v letu 1874, je bilo na kmetiji rejca iz območja današnje Južne Tirolske rojeno moško žrebe z imenom Folie, potomec arabskega žrebca El Bedavi XXII in avtohtone kobile manjšega okvira. To žrebe danes velja za začetnika pasme haflinger.

Haflingerji so nezahtevni, plemeniti, skladni in dela voljni konji z dobrim karakterjem.

O bmočje Južne Tirolske je takrat spadalo v Avstro-Ogrsko monarhijo, tako kot pretežni del teritorija današnje Slovenije. Lahko torej rečemo, da se je pasma rodila na območju tudi naše, takratne »širše domovine«. V letu 1878 je Folie kot 4-letni žrebec pritegnil pozornost odgovornega selekcionista, ki je žrebca vključil v rodovniško rejo. Njegova žrebeta so bila tako kvalitetna, da so bila v ve-

čini odkupljena s strani takratnega kmetijskega ministrstva. Zaradi značilnih in posebnih lastnosti se je reja razvila v samostojno pasmo, ki so jo poimenovali haflinger, po vasici Hafling na Južnem Tirolskem. Za ustanovitelje žrebčevskih linij so priznani žrebci: linija A – Anselmo (1926), B – Bolzano (1915), M – Massimo (1927), N – Nibbio (1920), S – Stelvio (1923), St – Student (1927) in W – Willi (1921).

Na strminah tirolskih gora se je haflinger izkazal kot izredno uporaben tovorni in vozni konj, zato je pri hribovskih kmetih pasma uživala veliko priljubljenost že pred prvo svetovno vojno. Zaradi svojih delovnih in karakternih lastnosti je bil haflinger vpeljan v vojaške konjeniške gorske enote večine alpskih držav Evrope in je imel v obeh svetovnih vojnah pomembno vlogo. Avstrija haflingerja v vojski uporablja še danes.

Haflinger je pasma konj, ki so ji vse politične predhodnice današnje države namenjale posebno skrb. V Sloveniji segajo začetki organizirane reje konj te pasme v petdeseta leta dvajsetega stoletja. Že pred tem, od leta 1930, pa je banovinska žrebčarna v Ponovičah uvozila posamezne haflinške žrebce za potrebe izboljševanja reje konj v hribovitih območjih (dr. Veble, Konjereja v Dravski Banovini, 1934). V obdobju od 1955 do 1958 je bilo iz Avstrije, predvsem iz Tirolske, uvoženih približno sto kobil in nekaj žrebcev z namenom, da bi našim rejcem omogočili vzrejo pasme, ki je bila glede na potrebe rejcev in razmere v hribovitih območjih Slovenije izjemno primerna, saj se je izoblikovala v skorajda identičnih klimatskih in reliefnih pogojih. To obdobje predstavlja tudi začetek vodenja rodovniške knjige za haflingerja.

V letu 1978 se je na pobudo jugoslovanske armade ponovno pričelo z uvozom in organizirano rejo haflingerja v Sloveniji. Bivša jugoslovanska vojska je imela cilj zamenjave bosanskega »brdskega« konja s haflingerjem, saj je bil haflinger zaradi svojega karakterja in zanesljivega koraka v gorskem svetu prepoznan kot bolj primeren tovorni, jezdnj in vprežni konj. V letih od 1978 do 1982 je bilo uvoženih skupno 215 kobil in 29 žrebcev (prof. dr. Jože Jurkovič, Konjereja 1984). Žrebci so bili v državni lasti, kmetije-rejci, ki so po subvencioniranem programu prejeli plemenske kobile, pa so se s pogodbo obvezali vojski ponuditi v odkup najmanj 5 moških žrebet. Program je močno pospešil zanimanje rejcev in populacija je hitro rastla. Po razpadu Jugoslavije je program širjenja pasme haflingerja po Jugoslaviji zamrl, reja haflingerja v Sloveniji pa se je ohranjala naprej, saj je bila ta pasma pri rejcih konj in predvsem na manjših, gorskih kmetijah zelo priljubljena. Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo v letu 2004, smo po evropskih smernicah oblikovali rejske organizacije. Slovensko združenje je kmalu po ustanovitvi v letu 2005 postalo polnopravni član svetovne haflinške federacije, v kateri aktivno sodeluje. Slovenski rejci haflingerja smo ponosni, da pripadamo veliki družini držav, v katerih vzrejajo to plemenito pasmo konj. Združenje je doma pridobilo status »priznane rejske organizacije«. V letu 2006 pa je haflinger na osnovi zgodovinskih virov in priporočil stroke pridobil tudi status slovenske lokalne tradicionalne pasme. Združenje rejcev haflingerja je med prvimi rejskimi organizacijami v Sloveniji prilagodilo svoj rejski program in pravila novi evropski uredbi (EU 2016/2012), ministrstvo za kmetijstvo pa je ob popolnem soglasju Sveta za živinorejo letos združenju priznalo status »rejskega društva«. Ta status daje rejcem popolno in sa-

mostojno odgovornost za razvoj pasme.

Vloga konja se v sodobni družbi spreminja. Haflingerja smo v novem rejskem programu opisali kot plemenitega, skladnega in dela voljnega konja z dobrim karakterjem. To je vsestransko uporaben jahalni in vprežni konj, s poudarkom na jahalnih lastnostih, primeren tako za otroke kot odrasle. Haflingerja značilno določa tudi njegova zunanost, saj so vsi konji te pasme »lisičje barve« z značilno izstopajočo svetlo grivo in repom.

Z novim rejskim programom želimo vzpodbujati zdravo rast slovenske populacije haflingerja in izboljševati njegove lastnosti na osnovi pozitivne selekcije predvsem v Sloveniji rojenih konj. Vzreja poteka izključno v čisti krvi, čistopasemske plemenske živali morajo imeti znane prednike v vsaj šestih generacijah po očetovi in materini strani.

Slovenska populacija haflingerja je konec leta 2022 štela 290 plemenskih kobil in 16 plemenskih žrebcev in je

po kriterijih genske banke kritično ogrožena lokalna pasma, zato bodo potrebne občasne osvežitve krvi tudi iz drugih priznanih tujih rej. Slovenska kmetijska politika je prepoznala pomembnost te pasme za slovensko konjerejo in uvrstila haflingerja v subvencijski ukrep GEN-PAS, kar predstavlja tako finančni kot tudi psihološki motiv za rejce. Slovenski rejci haflingerja smo prepričani, da bo naš haflinger, »zlat konj z zlatim srcem«, v bodoče predstavljal pomembno vez med mestom in podeželjem ter vez med starejšo in mlajšo populacijo ljubiteljev konj in konjeništvu ter tako prispeval k pozitivnemu odnosu mladih do podeželja, kmetijstva in naravnega okolja. Želimo si, da bi haflinger polepšal pogled na naše pašnike in gorske planine ter tako prispeval k ohranjanju naše naravne in kulturne krajine. Več o delu združenja boste našli na spletni strani www.haflinger-slovenija.si/ in na Facebook strani www.facebook.com/slovensko.zdruzenje.haflinger.

Abendstern